

Onderbouwing voor de Decriminalisatie van Sekswork

Verskil tussen huidig Nederlands beleid en Decriminalisering

Sinds de afschaffing van het bordeelverbod in 2000 wordt de regulering van sekswork, specifiek prostitutie, in Nederland geregeld door de gemeenten⁽¹⁾. Deze verstrekken een gelimiteerd aantal vergunningen aan exploitanten in de seksbranche, in Groningen vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening. Verder stuurt de gemeente ook aan op vergund thuiswerk voor sekswerkers in Groningen. Er wordt aan werk binnen de seksbranche bepaalde regels gesteld zoals een minimum leeftijd van 21 jaar, en een werkdag van maximaal 11 uur⁽²⁾. Landelijk, bovendien, is er toenemende druk voor een vergunnings*plicht* voor alle sekswerkers, en een nationaal register onder de wet regulering sekswork (WRS)^(3,4). Dit alles zijn precies kenmerken van het pragmatische georiënteerde ‘legalisatie/regulering’ beleid van sekswork⁽⁵⁾. De (zich opdringende) vergunningsplicht, en het beperkt aantal vergunningen duwen (sommige) sekswerkers de illegaliteit in terwijl deze plichten de machtspositie van overgebleven exploitanten alleen maar versterken⁽⁶⁾. Tegelijkertijd wordt sekswork-stigma versterkt door deze bijzondere regelgeving die niet van toepassing is op ander werk⁽⁴⁾.

Op het eerste gezicht lijkt de decriminalisering van sekswork misschien niet heel anders dan legalisering. Bij beide is sekswork legaal en worden en zijn ook klanten niet strafbaar. Het grote verschil is echter dat bij decriminalisering geen aparte regelgeving, buiten gebruikelijk arbeidsrecht, op sekswork wordt toegepast^(5,7). Dit zou in Nederland onder andere betekenen geen aparte leeftijdsgrens meer, geen aparte vergunningsregels t.o.v. andere zzp’ers, en geen nationaalregister.

Voordelen van Decriminalisering

Veel van de voordelen van decriminalisering zijn zichtbaar in Nieuw-Zeeland (en sommige delen van Australië). Hier is sekswork al sinds 2003 gedecriminaliseerd, hieraan vooraf was in dit land sekswork zelf ook al niet illegaal, maar ‘geassocieerde activiteiten’ wel⁽⁸⁾. Twee decennia aan ervaring en onderzoek in dit land laten onder andere zien dat:

- De werkomstandigheden van sekswerkers in dit land sterk zijn verbeterd sinds decriminalisering: “Seksworkrespondenten geven unaniem aan dat door de nieuwe wetgeving aspecten als gezondheidzorg, veiligheid en zelfbeschikking sterk zijn verbeterd in vergelijking met de

werkomstandigheden van vóór de inwerkingtreding van de PRA [Prostitution Reform Act]”⁽⁵⁾.

- Gezondheidsvoorlichting en interventies sekswerkers meer en effectiever bereiken in gedecriminaliseerde dan in gereguleerde contexten⁽⁹⁾.
- Repressief beleid van sekswerk is in meta-analyses van 136 onderzoeken geassocieerd met verhoogd risico op i. (seksueel) geweld, ii. seksueel overdraagbare aandoeningen, en iii. seks zonder condooms. Decriminalisering, daarentegen, liet zien dat sekswerkers in dit systeem meer onderhandelingskracht hebben en betere contacten met justitie⁽¹⁰⁾.
- Overheidssteun veel toegankelijker en gelijkmatiger beschikbaar is voor sekswerkers in deze landen (bijvoorbeeld coronasteun)⁽¹¹⁾.
- Contact met politie is veiliger en wordt positiever ervaren na de decriminalisering van sekswerk^(5,12).
- Het makkelijker voor sekswerkers is in deze legale context klanten ‘te screenen’ en zo veiliger te werken⁽¹³⁾.
- Daarnaast is de angst van tegenstanders van decriminalisering niet uitgekomen in Nieuw-Zeeland. Na de PRA is er geen toename in sekswerkers, geweld, of mensenhandel gesignaleerd⁽¹⁴⁾.

In het algemeen, in vergelijking met andere vormen van sekswerkbeleid, is sekswerk in gedecriminaliseerde contexten veiliger en hebben sekswerkers meer toegang tot hulpdiensten indien nodig. Boven dit alles is de decriminalisering van sekswerk in lijn met de wensen van sekswerkers zelf. Zowel internationale als nationale sekswerker-organisaties zetten zich in voor de decriminalisering van hun werk^(15,16). Ook verzetten sekswerkers in Nederland zich tegen de WRS, registratie en vergunningplicht⁽¹⁷⁾. Door sekswerk te decriminaliseren worden de werkomstandigheden van sekswerkers verbeterd, hun mensenrecht gerespecteerd en hun activisme serieus genomen.

Bronnen:

1. Wagenaar H, Altink S, Amesberger H. Designing Prostitution Policy : Intention and Reality in Regulating the Sex Trade. Policy Press; 2017.
2. ALGEMENE PLAATSELIJKE VERORDENING GRONINGEN 2009 OF APVG 2009 [Internet]. [cited 2021 Sep 27]. Available from: <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR34818/52#d685315338e1992>
3. Veiligheid M van J en. Vergunningplicht voor prostituees en exploitanten van seksbedrijven - Nieuwsbericht - Rijksoverheid.nl [Internet]. Ministerie van Algemene Zaken; 2019 [cited 2021 Sep 27]. Available from:

<https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2019/10/15/vergunningplicht-voor-prostituees-en-exploitanten-van-seksbedrijven>

4. Outshoorn J. Policy Change in Prostitution in the Netherlands: from Legalization to Strict Control. *Sex Res Soc Policy*. 2012 Sep 1;9(3):233-43.
5. Rottier JIM. Decriminalization of Sex Work: The New Zealand Model : An Analysis of the Integrative Sex Industry Policy in New Zealand (Aotearoa). Eleven international publishing; 2018. Available from: <http://localhost/handle/1874/374286>
6. Legale Facade - Sekswerkbeleid: hoe kan het anders? - juli 2018 | Sekswerkexpertise [Internet]. [cited 2021 Sep 27]. Available from: <https://sekswerkexpertise.nl/legale-facade-rapport/>
7. Vanwesenbeeck I. Sex Work Criminalization Is Barking Up the Wrong Tree. *Arch Sex Behav*. 2017 Aug 1;46(6):1631-40.
8. Abel GM. A decade of decriminalization: Sex work 'down under' but not underground. *Criminology & Criminal Justice*. 2014 Nov 1;14(5):580-92.
9. Harcourt C, O'Connor J, Egger S, Fairley CK, Wand H, Chen MY, et al. The decriminalisation of prostitution is associated with better coverage of health promotion programs for sex workers. *Australian and New Zealand Journal of Public Health*. 2010;34(5):482-6.
10. Platt L, Grenfell P, Meiksin R, Elmes J, Sherman SG, Sanders T, et al. Associations between sex work laws and sex workers' health: A systematic review and meta-analysis of quantitative and qualitative studies. *PLOS Medicine*. 2018 Dec 11;15(12):e1002680.
11. Stempvoort van M. Hoe de Nederlandse overheid sekswerkers kwetsbaar maakte tijdens de eerste golf van de COVID-19 pandemie. *Tijdschrift voor Seksualogie*. *Tijdschrift voor Seksuologie*. 2021;45(1).
12. Stardust Z, Treloar C, Cama E, Kim J. 'I Wouldn't Call the Cops if I was Being Bashed to Death': Sex Work, Whore Stigma and the Criminal Legal System. *International Journal for Crime, Justice and Social Democracy*. 2021 Sep 1;10(3):142-57.
13. Armstrong L. Screening clients in a decriminalised street-based sex industry: Insights into the experiences of New Zealand sex workers. *Australian & New Zealand Journal of Criminology*. 2014 Aug 1;47(2):207-22.
14. Abel G, Fitzgerald L. Taking the crime out of sex work: New Zealand sex workers' fight for decriminalisation. Policy Press; 2010.
15. About ESWA [Internet]. European Sex Workers' Rights Alliance. [cited 2021 Sep 27]. Available from: https://www.eswalliance.org/about_eswa
16. Sekswerkexpertise | Platform Positieverbetering Sekswerkers [Internet]. [cited 2021 Sep 27]. Available from: <https://sekswerkexpertise.nl/>
17. WRS Nee team | Sekswerkexpertise [Internet]. [cited 2021 Sep 27]. Available from: <https://sekswerkexpertise.nl/wrs-nee-team/>

